

Jusztin a szobába lép, sürgősen és kíváncsian, körülnéz, három lépést tesz előre, aztán megáll és csodálkozik.

Mi az? Kit keres? kérdi Csiba.

Az asztal mellől feláll, és kezét fölemeli.

Jusztin mereven Csibára néz és vár.

Kit? Kit keresek? A. A -

Bizonytalan, valamit mondani akar, de aztán inkább így szól: Csiba, igen, illetve Csiba fedelmet keresem.

Azt hittem -

Mit hitt? He? Mit hitt? Én vagyok -

Jusztin fejét rázza és int.

Ön nem a fejedelem -

Én vagyok -

Jusztin előrelép, és arcába néz.

Azt hittem, szól, hogy ön elszánt ember. Azt hittem -

És? És mit hitt? He? Én vagyok -

Azt hittem. Ön nem elszánt -

Csiba most előrejön. Pálinkát tölt és iszik.

Hogy mondta? He? Mit mondott?

Ön fél, mondja Jusztin, és egyenesen Csiba arcába néz. Úgy értem, fél. Ön tudja, hogy –

Csiba kezét nadrágja zsebébe dugja, lábát szétveti, és komolyan figyel.

Miket mond ön itt? Mit akar? Én a fejedelem vagyok. Én vagyok a fejedelem –

Jusztin a padlóra néz. Úgy tesz, mintha ez egészen mellékes körülmény lenne.

Cserbenhagyták, szól azután. Itt hagyták néhány ezer emberrel. Kevés élelem, kevés lőszer, védje a várost –

Jusztin szemét a padlóról fölemeli, és ismét Csibára bámul. Csiba ismét pálinkát tölt és iszik. Ott áll szétvetett lábakkal, és nevet.

Fél? Fél? Azt mondta?

Igen, felel Jusztin halkán.

Szünet.

Ahogy most önt látom, még inkább hiszem. Ön fél. Ön a győzelemben egyáltalában nem hisz. Ön tudja, hogy ezzel a silány és selejtes néhány ezerrel itt semmit sem tud kezdeni. Csupa öreg és fáradt ember, néhány tacskozó, akinek kezében sohasem volt fegyver. Kevés élelem, kevés lőszer. Mit akar? Legfeljebb egy, két, tíz nap, és vége, cserbenhagyták, és nem fogják megmenteni. Ön kétségbeesett ember. Tudja, hogy vége –

Csiba kezét zsebéből kirántja, karját szétveti és hahotázik.

Majd meglátja. Egy hét múlva? Egy hónap múlva! Egy év múlva! Én itt vagyok, és itt maradok. Minden utcát, minden házat, minden szobát külön védeni fogok. A város romhalmoz, kő kövön nem marad, akkor a pincébe bújok, és onnan harcolok tovább, és penészes lisztet eszünk és koplalunk, de a várost védjük, és kő kövön nem marad –

Igen, ez az, amit úgy mondtam, hogy ön fél –

Csiba tölt, iszik és nevet.

Ilyen emberekkel nincs mit kezdeni. A régi korszak emberei, elpuhultak, elveszett emberek –

Csiba fenyegetően pisztolytáskájára csap.

Az ilyeneket ki fogom irtani –

Szünet.

Én igenis elszánt vagyok. Én tudom, hogy a végső döntés előtt állunk. A történelem rajtam fordul meg. Én fogom seregünket győzelemre vinni. Én vagyok a fejedelem. Nem fogom túrni, hogy az elpuhultak a csapatok hangulatát megrontsák.

Tölt és iszik.

Én csak egy célt ismerek, a végső győzelmet. Maroknyi sereggel. A nagy hadsereg a kicsinyen felmorzsolódik, és a kicsinyé a diadal. Ön azt mondja, hogy ez értelmetlen? Kő kövön nem marad, és a város ég, és mi a pincékben harcolunk tovább a végső győzelemig. A köveket is védeni fogjuk, a maroknyi sereg a támadást visszaveri, és az ellenség felórlódik. Nincs szükségem a polgárságra. Egyedül védjük, száz és száz ellenség ellen, éhezve, a végső győzelemig –

Most az üvegből iszik.

Igen, szól Jusztin egészen halkán, ez az, amit én úgy mondok, hogy ön fél. Ön már nem is tud gondolkozni –

Csiba harsog a nevetéstől.

Majd meglátja! Házról házra megyek, és minden élelmiszert lefoglalok. A polgárság majd árkot ás, és barikádokat épít. A szökevényeket fejbe lövetem. Ezer ember! Tízezer ember! Mind. Ez nem olyan háború! Egyetlen intésre tízezer ember! Tudja, hogy mi az a fejedelm? A téren áll tízezer ember. Asszonyok és öregek és árulók és elpuhultak, nincs rájuk szükség, csak az élelmet fogyasztják. Kezemet fölemelem, egyetlen sortűz, és tízezer ember ledől. A várost megmentem. Ez nem olyan háború. Minden követ védeni fogok. Kályhacsövekből csinálom ágyút, és barikádokat emelek. Minden lakás erőd. A pincékből fogok harcolni. Minden lépés száz és száz ember életébe kerül. Az ellenség elvérzik. Én erős kéz vagyok. Aki igazságról beszél, azt agyonlövetem. Csak a győzelemről szabad beszélni. Nincs szükségem az igazságra. Erős kéz vagyok, és nem ismerek más célt. Végző győzelem. Karomat fölemelem, és tízezer ember ledől.

Az üveget felkapja, és megissza a tartalmát. Szeme kimered.

Igen, szól Jusztin, és Csiba arcába néz. Igen. Pontosan ez az, amit én úgy mondtam, hogy ön fél. Ön már gondolkozni sem tud, és szíve sincs, és beleőrült abba, hogy egyedül van és vége van, és semmi sem mentheti meg. Ön már mindent elvesztett, és már csak fél –

Csiba ingadozva fel-alá kezd járkálni, kezét hátul összefogja. Aztán közvetlenül Jusztin előtt megáll, gallérját megfogja és megrántja.

Ébredjen föl. Agyon fogom lövetni, akkor majd fölébred. Ez nem olyan háború. Ez a pince-lyukak és a kályhacsövek háborúja, itt egyetlen cél van, a végző győzelem. A várost nem adom fel, a maroknyi sereg százazreknek ellenáll, a város romokban hever, és az ellenség tehetetlen. Hallja? He? Érti már? Ez önnek a félelem?

Jusztin bólint.

Igen, ez az.

Csiba bömbölni kezd.

Agyon fogom lövetni. Vegye tudomásul, hogy a várost védelmezni fogom, és kő kövön nem marad, és az ellenség elvérzik. Fel fogom morzsolni. Ne számítson kíméletre, el fogom koboztatni, egyetlen intésre tízezer ember, nincs szükségem az igazságra -

Jusztin egy pillanattig áll, aztán azt mondja: Majd holnap eljövök, és válaszolni fogok -

Csiba feláll, járkál, inog, leül, fejét lehajtja, szájából szivárog a nyál.

Végső győzelem, a maroknyi sereg és a százezer ellenség, egyetlen intésre tízezer ledől -

Holnap majd eljövök -

Az ostromállapotot kihirdettem, büntetése halál. Érti?

Holnap majd eljövök -

Aki ellenáll, azt agyonlövetem, ostromállapot -

Jusztin lassan megfordul, meggondoltan az ajtóhoz megy és kilép.